

forskellig Maade været tænkt paa Landarbejderne, blandt andet derved, at man har sørget for billige *Arbejdertog* og billig Adgang for Arbejderne, for at de kunde gøre Bekendtskab med det meget lærerige, der paa dette Omraade findes paa en saadan stor Udstilling. Bevillingen paa de 100,000 Kr. er ogsaa motiveret ved en paatænkt landbohistorisk *Udstilling*. Til denne vil man indsamle Materiale paa Fyn, ligesom man ogsaa tænker paa at indsamle Materiale til den i Jylland. Der findes allerede noget Materiale i Kongens Lyngby, hvilket til Dels har sin Oprindelse fra Udstillingen i Kjøbenhavn i 1888. Jeg skal atter tillade mig at henpege paa, om der ikke, naar det 19de Aarhundrede nu slutter, da skulde tænkes paa Oprettelsen af et eller to Landbrugsmuseer i Provinserne og der rykke ind med disse Samlinger. Naar de anbringes f. Eks. i Odense og Aarhus paa let tilgængelige, iøjnefaldende Steder, saa de ikke alene traadte frem for Dagens Lys ved de danske Landmandsfor-samlinger, men ogsaa gave Adgang for Landbruget til enhver Tid, vilde de gøre megen Nytte. Museerne skulde saa ikke alene være historiske, men ogsaa aktuelle, saaledes at de toge alt med af Redskaber og i øvrigt af de Ting, som Landbruget arbejder med; haade Redskaber, Produkter, Prøver, Tegninger m. v., og som man vistnok paa en temmelig let Maade, maaske gratis, kan erhverve, naar man sikrer god Plads og let Adgang til dem.

Formanden (Sofus Høgsbro): Der er endnu indtegnet 5 Talere. Jeg skal derfor afbyrde Forhandlingerne om Finanslovsforslaget for i Dag og dernæst give Ordet til Folketingsmanden for Odense Amts 1ste Valgkreds for at forelægge den sidst paa Dagsordenen opførte Sag, nemlig:

Forslag til Lov om en almindelig Central-Kreditforening for Danmark.

Scavenius: Naar jeg her skal tillade mig at forelægge for det høje Ting et Forslag til Oprettelsen af en Central-Kreditforening for Danmark, skal jeg ved Forelæggelsen indskrænke mig til at motivere Forslaget saa kort som muligt, idet jeg forbeholder mig at komme nærmere ind paa Enkelthederne, naar Sagen en Gang maatte blive sat til første Behandling her i Tinget. Forslagets Hensigt er at yde et Bidrag til Prioritetsrentefodens Nedsættelse her i Landet. Jeg tror, at naar man har Valget imellem at støtte det producerende

Samfunds Interesser; det producerende Samfund, som, saaledes som Forholdet nu en Gang er, for en meget væsentlig Del maa arbejde med laant Kapital, eller at stille sig paa Laangiverens, Rentenyderens Interessers Side, maa man vælge det første. Jeg er overbevist om, at det er i hele Samfundets velforstaaede Interesse, at man gør, hvad man kan, for at Produktionen kan gaa saa let og saa billigt som muligt og naa saa vidt som muligt. Men Spørgsmaalet er naturligvis: hvorledes? Der kan ikke være Tale om at nedsætte Renten ved kunstige Midler. Renten er nu en Gang og maa — mere end maaske noget andet Værdiforhold — være afhængig af Forholdet mellem Tilbud og Efterspørgsel. Man kan bidrage til midlertidigt at faa Renten nedsat ved Konvertering af Statsgælden; man har prøvet derpaa flere Gange, og det er ogsaa lykkedes til en vis Grad. Men det vil kun være midlertidigt; stadig vil en saadan Konvertering ikke kunne nytte, og hvis man gaar for ivrigt til Værks, risikerer man, at der efter en meget kortvarig Forbedring af Tilstanden vil indtræde en Reaktion, der endogsaa vil medføre Tab, som ellers kunde have været undgaaede. Man har tidligere, særlig fra Agrarpartiets Side, stillet Fordringer, som i Virkeligheden gik ud paa, kan man kort sige, at Staten skulde garantere alle første Prioritetslaan i Landet, og det vilde man opnaa ved Oprettelsen af en Statshypotekbank, hvis Obligationer, udstedte til en billig Rente, skulde garanteres af Staten, men man har ikke set, at man ad denne Vej ikke vilde opnaa Maalet. Hvis man gik denne Vej, vilde det nemlig betyde en forholdsvis ganske uhyre Forøgelse af Statsgælden, hvoraf med Nødvendighed vilde følge et Fald baade af de gamle Statsobligationers og af den ny Hypotekbanks Obligationers Kurs. I Stedet for at have Fordel, vilde man i Virkeligheden faa Tab af hele denne Foranstaltning, og hertil kommer jo tillige, at hele Statens Kredit lettelig vilde lide meget betydeligt derved. Man maa vistnok gaa en anden Vej, men først kunde det vel være ret at undersøge — i al Korthed —, hvad der kunde være Anledningen til, at Renten her i Landet almindeligvis er højere end i flere af Udlandets Stater, særlig højere end i England og Frankrig. Det er ikke nok at sige, at vi ligge i en Afkrog af Europa, og at Danmark er et lille, fattigt Land. Dette kan naturligvis have sin Betydning, men det er dog til syvende og sidst ikke, hvad det kommer an paa. Men jeg tror, at, saaledes